

Ilmarisen eläkepoliittiset periaatteet

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 17.12.2021
Päivitys hallituksen kokous 30.9.2025

Sisältö

1. Ilmarisen rooli eläkejärjestelmän kehittämisessä.....	3
2. Keskeisimmät periaatteet työeläkejärjestelmässä.....	4
2.1 Työeläkejärjestelmä on yhteiskunnallisesti hyväksytty ja luotettava	5
2.2 Työeläkejärjestelmä on taloudellisesti kestävä	6
2.3 Työeläkejärjestelmä pidentää työuria	10
2.4 Työeläke turvaa riittävän toimeentulon	11
3. Päätöksenteko ja kannanmuodostus eläkepoliittisissa kysymyksissä	13
3.1 Kannanmuodostus toimialalla	13
3.2 Kannanmuodostus Ilmarisessa.....	15
 Kuvio 1 Eläkejärjestelmän kolme pilaria.....	5
Kuvio 2 Työeläkejärjestelmän keskeiset periaatteet	6
Kuvio 3 Eläketurvakeskuksen ennustelaskelma työeläkkeiden rahoituksesta pitkällä aikavälillä.....	8
Kuvio 4 Työeläkejärjestelmän kanttuneet eläkevastuut ja korkokehitys	9
Kuvio 5 Työeläkejärjestelmän alustava rahavirta 2023.	9
Kuvio 6 Työeläke, kansaneläke ja takuueläke.....	12
Kuvio 7 Kannanmuodostus ja päätöksenteko toimialalla	13
Kuvio 8 Keskeisimmät kannanmuodostusryhmät toimialalla	14

1. Ilmarisen rooli eläkejärjestelmän kehittämisessä

Ilmarinen on asiakkaidensa omistama keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö. Perustehtävämme on huolehtia asiakkaidemme työeläketurvasta. Työeläke on osa lakisääteistä sosiaaliturvaa, ja sen toimeenpanossa toteutamme julkista hallintotehtävää. Asiakkaitamme ovat työnantajat, työntekijät, yrittäjät ja eläkkeensaajat.

Työeläkeyhtiö Ilmarisen tehtävänä on sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla tehdä lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja varojen hoitoa. Johtavana työeläkeyhtiönä Ilmarisella on merkittävä roolityöeläkejärjestelmän toimeenpanon kehittämisessä. Tavoitteenamme on kehittää eläkejärjestelmän toimeenpanoa vastuullisesti pitkän aikavälin kestävyys huomioiden. On asiakkaidemme ja yhteiskunnan etu, että asiantuntemustamme hyödynnetään järjestelmän kehittämisessä ja päätöksenteossa. Päätöksentekomallia on kuvattu luvussa 3.

Haluamme olla mukana vaikuttamassa asioihin, jotka liittyvät työeläkejärjestelmän keskeisiin periaatteisiin ja toimeenpanoon. Osallistumme avoimesti, aktiivisesti ja oikea-aikaisesti työeläkealaa koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Tuomme esiin erityisesti toimeenpanon näkökulmaa sekä päätösten tai suunniteltujen muutosten vaikutuksia asiakkaisiin kaikkien asiakasryhmiemme osalta tasapuolisesti. Asiakkaidemme kanssa päivittäin työskennellessä meillä on hyvä näkemys asiakkaiden arjen sujuvaan hoitamiseen.

Eläkejärjestelmän toimeenpanon kehittämisessä toimimme arvojemme mukaisesti: avoimesti, vastuullisesti ja yhdessä menestyen. Toimintamme on tasapuolista, ennakoivaa ja rakentavaa. Hyödynnämme dataa ja tutkimustietoa. Tuomme esiin hyviä käytäntöjä ja painotamme ratkaisuja ja yhteistyötä.

Eläkejärjestelmä voi pitkällä aikavälillä perustua vain riittävään luottamukseen yhteiskunnassa. Avoimella viestinnällä rakennamme luottamusta koko työeläkejärjestelmää kohtaan.

Tässä Ilmarisen eläkepoliittiset periaatteet -dokumentissa kuvataan työeläkejärjestelmän keskeiset kulmakivet, jotka toimivat perustana Ilmarisen kannanotoille työeläkejärjestelmän toimeenpanoa kehitettäessä (luku 2). Lisäksi dokumentissa kuvataan eläkejärjestelmän kehittämiseen liittyvää päätöksentekoa, kannanmuodostusta sekä vaikuttamistapoja ja -kanavia (luku 3).

2. Keskeisimmät periaatteet työeläkejärjestelmässä

Työeläkejärjestelmän tärkein tehtävä on taata vakuutetuille, työntekijöille ja yrittäjille kulutustason kohtuullisesti säilyttävä eläke työuran jälkeen taloudellisesti kestäväällä tavalla.

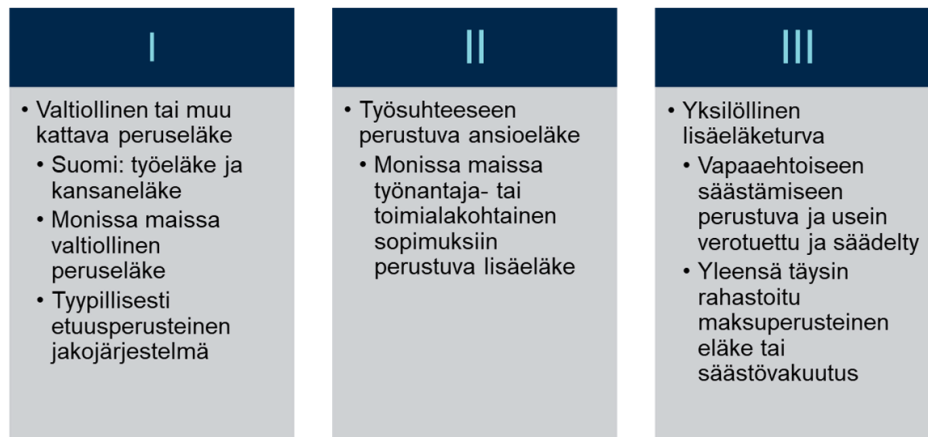
Työeläke on lakisääteinen ja pakollinen. Se on kattava, sillä lähes kaikki työ on vakuuttamisvelvollisuuden piirissä, kertyvä eläke on indeksisuojattu ja eläkkeellä ei ole kattoa. Työeläke on ensisijainen etuus, jota voidaan täydentää kansaneläkkeellä ja takuueläkkeellä.

Työeläkejärjestelmä on yksilön kannalta vaivaton ja turvallinen: eläketurvaan liittyvät riskit eivät jää yksittäisen ihmisen tai yrityksen vastuulle, vaan ne kannetaan yhteisvastuullisesti. Työeläkevakuutus tarjoaa vakuutusturvan vanhuuden, työkyvyttömyyden ja perheen huoltajan kuoleman varalta.

Työeläke on etuusperusteinen, jolloin etuuden taso on määrätty etukäteen ja vakuutusmaksut joustavat tarpeen mukaan. Vakuutusperiaatteen vuoksi maksut eivät ole veroja. Työeläkevakuuttajilla on keskinäinen konkurssiyhteisvastuu. Eläkettä karttuu työstä 1,5 prosenttia vuodessa (vuodesta 2017 alkaen).

Työeläkevakuutusta ei ole avattu rajat ylittävälle kilpailulle, koska se on osa sosiaaliturvaamme. Tästä on sovittu Suomen liittyessä EU:n. Edellytyksenä oli, että työeläke eriytettiin muusta vakuutustoiminnasta. Työeläkeyhtiöt saavat harjoittaa ainoastaan lakisääteistä työeläkevakuuttamista.

Kansainvälisissä vertailuissa eläkejärjestelmiä kuvataan kolmen pilarin kautta. Suomalainen työeläke pitää sisällään piirteitä sekä I että II – pilarista, jotka on kuvattu kuviossa 1.

Kuvio 1: Eläkejärjestelmän kolme pilaria

Ilmarisen näkemyksen mukaan taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä työeläkejärjestelmä rakentuu seuraaville periaatteille kuvion 2 mukaisesti:

- Työeläkejärjestelmä on yhteiskunnallisesti hyväksytty ja luottamuksen arvoinen
- Työeläkejärjestelmä on taloudellisesti kestävä
- Työeläkejärjestelmä pidentää työuria
- Työeläke tuottaa riittävän toimeentulon eläkkeellä

Kuvio 2: Työeläkejärjestelmän keskeiset periaatteet

Tässä luvussa kuvataan näitä periaatteita tarkemmalla tasolla. Periaatteet ovat perusta Ilmarisen kannanotoille työeläkejärjestelmän toimeenpanoa kehitettäessä.

Lausumme toimeenpanijana näkemyksemme järjestelmään liittyvään lainsäädäntöön, sen soveltamiseen ja toimintatapoihin.

2.1 Työeläkejärjestelmä on yhteiskunnallisesti hyväksytty ja luotettava

Suomalaisten luottamus työeläkejärjestelmää kohtaan on tutkimusten mukaan varsin vahvaa: noin puolet luottaa eläkejärjestelmään (Eläkebarometri, ETK 2025). Luottamus rakentuu monista osatekijöistä, joita on kuvattu tässä luvussa. Luottamuksen kannalta keskeistä on myös eläkkeiden riittävyys ja taloudellinen kestävyys, joita käsitellään tarkemmin seuraavissa luvuissa.

Koskemattomuus jo ansaittuihin työeläkkeisiin

Ansaituilla, jo kertyneillä työeläkeoikeuksilla ja maksussa olevilla eläkkeillä on Suomessa vahva perustuslain takaama omaisuudensuoja. Koskemattomuus jo ansaittuihin eläkkeisiin tulee säilyttää.

Oikeudenmukaisuus sukupolvien välillä

Sukupolvien välistä luottamusta parantaa vakuutusmaksun kohdentaminen oikeudenmukaisesti niin omaan tulevaan eläkkeeseen kuin eläkkeellä jo olevien eläkkeiden maksuun rahastoinnin avulla.

Eläkevarojen vastuullinen hoito ja käyttö

Eläkkeet katetaan pääosin työnantajien, työntekijöiden ja yrittäjien maksamilla työeläkemaksuilla sekä etukäteen rahastoitujen eläkevarojen sijoittamisesta saatavilla tuotoilla. Eläkevarat on sijoitettava tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti (lue lisää: [vastuullisen sijoittamisen periaatteet](#)). Sijoituspäätöksentekoon ei liity muita vaikuttimia.

Eläkejärjestelmän tehtävänä on huolehtia vakuutettujen työeläketurvasta eikä varoja voida käyttää esimerkiksi muiden sosiaalimenojen kattamiseen. Yksityinen työeläkejärjestelmä ei myöskään voi kattaa muiden eläkejärjestelmien rahoitustarvetta.

Eläketurvan toimeenpanoon tarkoitetut varat käytetään kustannustehokkaasti ja vastuullisesti.

Joustavuus ja valinnanvapaus oman elämän suunnittelussa

Työeläkejärjestelmä on hyväksyttävä, kun se tarjoaa joustomahdollisuuksia ja mahdollistaa riittävissä määrin vapauden oman elämän suunnittelulle. Työeläkkeen pitää kannustaa työuran pidentämiseen työuran alusta, keskeltä ja lopusta sekä tukea erilaisia joustoja työuran aikana. Ikääntyessä eläkkeelle siirtymiseen on oltava vaihtoehtoja ja sairauden uhatessa työeläkejärjestelmän on tuettava mahdollisuutta palata työelämään.

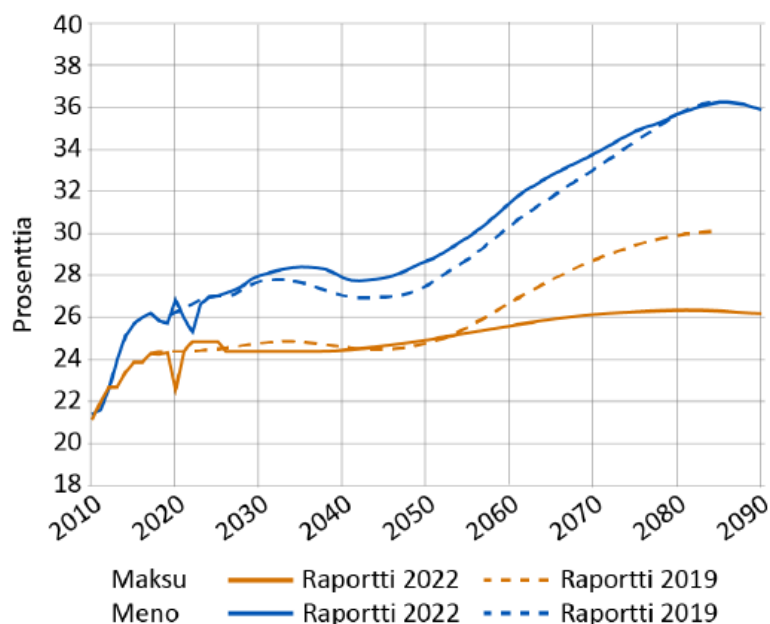
Ymmärrettävyys

Ymmärrettävyyden perusta on selkeys, yksinkertaisuus ja läpinäkyvyys. Tätä edistetään aktiivisella ja monikanavaisella viestinnällä. Ilmarinen toimii vaikuttajana ja avaa aktiivisesti keskustelua eläketurvaan liittyvistä teemoista.

Työeläkejärjestelmän ymmärrettävyyttä edistää eläketurvasta puhuminen asiakkaan henkilökohtaisen tilanteen pohjalta. Tieto omasta eläkekarttumasta ja -ennusteesta tulisi saada nykyistä helpommin asiakkaan käyttöön.

2.2 Työeläkejärjestelmä on taloudellisesti kestävä

Suomen eläkejärjestelmä on kansainvälisen arvion mukaan hyvässä kunnossa, mutta pidemmällä aikavälillä rahoituksen kestävyYTEEN kohdistuu haasteita (Andersen 2021). Eläketurvakeskuksen vuoden 2022 ennusteen mukaan (kuvio 3) eläkemaksuun kohdistuu tulevaisuudessa korotuspaineita mm. syntyvyyden alenemisen ja väestön ikärakenteen muutoksen seurauksena, ja tähän on tärkeä varautua ajoissa. Avainasemassa ovat syntyvyyttä tukeva väestöpolitiikka, työllisyyden parantaminen, työurien pidentäminen, työperäisen maahanmuuton vahvistaminen ja eläkevaroilta saatava sijoitustuotto.

Kuvio 3: Laskelma työeläkkeiden rahoituksesta pitkällä aikavälillä. Lähde: Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelmat 2022.

Eläkejärjestelmän taloudellinen kestävyys on nykyisten asiakkaidemme ja myös tulevien sukupolvien kannalta keskeinen kysymys. Kestävyyden arvioinnille ei ole kuitenkaan olemassa yksiselitteisiä mittareita. On vaikeaa arvioida, kuinka korkeiksi eläkemaksut voivat tulevaisuudessa nousta tai millaista eläketurvan tasoa pidetään tulevaisuudessa riittävänä. Tasapaino on haettava kustannusten ja etuuksien välillä. Pääsääntöisesti eläkejärjestelmää pidetään taloudellisesti kestäväenä, jos sen rahoitus voidaan pitkälläkin tähtäimellä turvata ilman kohtuutonta vakuutusmaksujen nousua tai etuuksien leikkaamista.

Valmisteilla olevan eläkeuudistuksen tavoitteena on turvata työeläkejärjestelmän kestävyys ja etuuksien riittävä taso. Lainvalmistelu käynnistyi helmikuussa 2025 sosiaali- ja terveysministeriön johdolla työmarkkinajärjestöjen tammikuun neuvottelutuloksen pohjalta. Sopimuksen mukaan TyEL-maksutaso vakautetaan 24,4 prosenttiin vuosiksi 2026–2030, rahastointia vahvistetaan ja sijoitustuottoja pyritään kasvattamaan lisäämällä riskinottoa, jotta työeläkkeiden rahoituksen kestävyys voidaan varmistaa pitkällä aikavälillä. Taloudellisena tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa bruttokansantuotteeseen, mikä vastaa arviolta yhtä miljardia euroa. Neuvottelutuloksen arvioidaan ylittävän tämän tavoitteen.

Eläkkeiden rahastointi ja hyvät sijoitustuotot tasaavat eläkemaksun nousupainetta

Eläkejärjestelmän taloudellista kestävyyttä tulee jatkuvasti pyrkiä vahvistamaan toisaalta eläkemenojen ja maksupohjan (palkkasumma) kehittymiseen vaikuttavilla toimenpiteillä sekä toisaalta eläkevakuuttajien harjoittaman sijoitustoiminnan edellytyksiä vahvistamalla.

Eläkkeiden osittainen rahastointi tasapainottaa maksukehitystä ja sijoitustuottojen ansiosta alentaa maksua verrattuna ei-rahastoivaan jakojärjestelmään. Täydellinen rahastointi ei ole käytännössä mahdollista eikä tarkoituksenmukaista.

Osittain rahastoivan TyEL:n rahastointiaste on n. 20–30 prosenttia. Eläkelupausten nykyarvo on kasvanut huomattavan suureksi aikojen saatossa useiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Eläkkeellä olevat sukupolvet ovat maksaneet pienempiä vakuutusmaksuja suhteessa saamiinsa eläke-etuihin kuin nykyisin työssä olevat sukupolvet.

Eläkeuudistusta koskevan sopimuksen mukaisesti TyEL:n vanhuuseläkerahastoinnin kehittämistarpeet selvitetään vuoden 2026 loppuun mennessä. Tavoitteina ovat riittävä rahastointi, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus sekä vakaa maksukehitys.

Kuviossa 4 on vasemmalla esitetty eläkelupausten määrä suhteessa eläkevaroihin ja oikealla korkotason kehitys 1980-luvulta alkaen. Yrittäjien YEL-eläketurvaa ei ole rahastoitu lainkaan, vaan kaikki kerättävät vakuutusmaksut käytetään eläkkeellä olevien eläkkeiden maksuun.

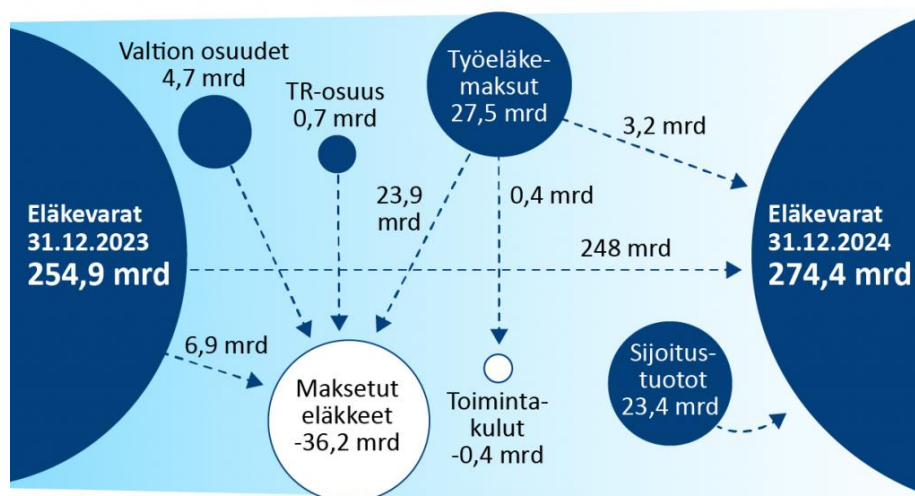

Kuvio 4: Vasemmalla eläkevastuiden määrä vuoden 2022 lopussa eri diskonttokoroilla, nettovastuut ja eläkevarat. Oikealla 10-vuotisten valtionlainojen korkotason kehitys 1980-luvulta alkaen. Lähde: Tilastokeskus 2025, Bloomberg 2025.

Työeläkejärjestelmän kattuneet eläkevastuut vuoden 2022 lopussa Tilastokeskuksen käyttämällä reaalisella kahden prosentin diskonttokorko-oletuksella olivat 889 miljardia euroa eli yli kolminkertaiset työeläkevaroihin, 244 miljardia euroa, nähden. Eläkevastuiden määrä riippuu olennaisesti laskelmissa käytetystä diskonttokorosta. Matala korkotaso kasvattaisi eläkelupausten nykyarvoa ja haastaisi eläkkeiden rahoituksen kestävyyttä. Vuoden 2024 lopussa työeläkevarat olivat kasvaneet 274,4 mrd. euroon.

Työeläkkeet rahoitetaan kuvion 5 mukaisesti työnantajilta, työntekijöiltä ja yrittäjiltä perittävillä vakuutusmaksuilla, Työllisyysrahaston maksamilla suorituksilla, valtion osuuksilla sekä työeläkevaroilla ja niille saaduilla sijoitustuotoilla.

Työeläkerahavirta 2024 mrd. €

Lähde: Eläketurvakeskus, Tela

Kuvio 5: Työeläkejärjestelmän rahavirrat 2024. Sisältää sekä yksityisen alan että julkisen alan eläkejärjestelmät.

Sijoitustoiminnan merkitys korostuu jatkossa entistä enemmän. Väestön ikääntyminen ja matala syntyvyys huonontavat huoltosuhdetta ja siten kasvattavat eläkemenoja suhteessa maksutuloon. Tällöin sijoitustuottojen merkitys eläketurvan rahoittajana korostuu.

Hajautettu järjestelmä vähentää riskejä ja parantaa palvelua

Suomalainen työeläkejärjestelmä on hajautettu ja monimuotoinen, vaikka eläkkeet ovat lakisääteisiä ja määräytyvät samojen periaatteiden mukaan. Eläkeyhtiöt, -kassat ja -säätiöt mahdollistavat sen, että työnantaja voi valita itselleen parhaiten sopivan vaihtoehdon eläketurvan järjestämiseksi.

Hajautettu toimeenpano vähentää työeläkejärjestelmän riskejä hajauttamalla mm. sijoituspäätöksentekoa. Hajautetussa järjestelmässä sijoitustoiminnan politisoitumisen riski on pienempi kuin esim. yhteen valtiolliseen laitokseen keskitetyssä mallissa. Useampien toimijoiden olemassaolo parantaa kotimaisten pääomamarkkinoiden toimintaa.

Kilpailu parantaa palvelua ja toiminnan asiakaslähtöisyyttä. Toiminnan tehokkuutta voidaan tukea rajoitetun hintakilpailun / maksunalennusten kautta. Kilpailu toimii vakuutuksenottajien eduksi ja hyödyttää myös vakuutettuja.

Vakuutetun ja eläkkeensaajan näkökulmasta palvelun saa yhdeltä luukulta. Eläkeneuvonnasta ja eläketurvan toimeenpanosta huolehtii viimeisen työsuhteen vakuuttanut yhtiö. Korvaustoiminta on pitkälle keskitettyä eläkkeen laskennassa kustannustehokkuutta hakien. Eläkevakuuttajat tekevät yhteistyötä kilpailuoikeuden salliessa mm. tietojärjestelmien kehittämisen osalta. Laajalla yhdessä tekemisellä varmistetaan myös eläketurvan määräytyminen yhdenmukaisesti.

2.3 Työeläkejärjestelmä pidentää työuria

Riittävä eläketurva kohtuullisin kustannuksin on saavutettavissa sitä paremmin, mitä pidemmiksi keskimääräiset työurat muodostuvat suhteessa eläkkeellä oloajan odotteeseen. Tämän vuoksi työurien pidentäminen ja keskimääräisen eläkkeellesiirtymisiän nostaminen ovat tärkeitä tavoitteita ja keinot niiden saavuttamiseksi keskeinen eläkepoliittisen pohdinnan aihe.

Vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen asetettiin tavoitteeksi nostaa eläkkeellesiirtymisiän odote 62,4 vuoteen 2025 mennessä. Tämä tavoite saavutettiin etuajassa. Eläketurvakeskuksen (ETK) tuoreimpien tietojen mukaan vuoden 2024 eläkkeellesiirtymisiän odote oli 63,1 vuotta, mikä merkitsi 0,3 vuoden kasvua edellisvuoteen verrattuna. Eläkkeelle siirtyneiksi määritellään henkilöt, jotka ovat siirtyneet uuden työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen saajiksi.

Työeläkejärjestelmän tulee kannustaa työntekoon ja työuran pituuden kasvattamiseen sekä työuran alusta, keskeltä että lopusta. Osa työurien pidentämisen keinoista liittyvät eläkelainsäädäntöön ja muuhun eläkejärjestelmän kehittämiseen, osa työmarkkinatilanteeseen ja osa työpaikoilla tapahtuvaan toimintaan.

Työpaikkatason keinoista vaikuttavimpia ovat systemaattinen panostus työkykyä edistävään ja työkyvyttömyyttä ehkäisevään toimintaan sekä tehokas työterveysyhteistyö. On tärkeää, että kaikki työkyky voidaan hyödyntää ja että työeläkejärjestelmä ja työpaikat tukevat myös ikääntyneiden ja osatyökykyisten mahdollisuuksia osallistua työelämään. Tämä edellyttää järjestelmältä joustavuutta mm. tehdä työtä eläkkeen tai osaeläkkeen rinnalla.

Työkyvyn edistäminen ja työurien pidentäminen on tärkeää eläkejärjestelmän kannalta ja se hyödyttää niin työntekijöitä, työnantajia kuin koko yhteiskuntaa.

Työkyvyttömyysriskien hallinta ennaltaehkäisee työkyvyttömyyttä

Työkyvyttömyysriskien hallinnan tavoitteena on vähentää työntekijöiden riskiä tulla työkyvyttömäksi ja joutua työkyvyttömyyseläkkeelle. Työeläkevakuuttajien toteuttamalla työkyvyttömyysriskin hallintaan tähtäävällä toiminnalla on vaikutusta paitsi työeläkeyhtiön vastuulla olevan työkyvyttömyysriskin hallintaan samalla myös koko eläkejärjestelmän rahoitukseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN. Työntekijöiden työkyvyn säilyminen ja työurien jatkaminen on myös koko yhteiskunnan kannalta tärkeää.

Työkyvyttömyysriskien hallinta on vakuutusliikkeeseen kuuluvaa, yhtiön omalla vastuulla olevaa työkyvyttömyysriskiä vähentävää riskienhallintaa. Tämä toiminta on olennainen osa työeläkevakuuttamista ja sitä koskevan sääntelyn tulisi olla mahdollisimman selkeää.

Ammatillinen kuntoutus ehkäisee työkyvyttömyyttä ja parantaa työn tekemisen mahdollisuuksia

Työeläkeyhtiöiden järjestämän ammatillisen kuntoutuksen tavoitteena on ehkäistä työkyvyttömyyttä. Tarkoitus on, että työntekijä tai yrittäjä pystyy sairaudesta, viasta tai vammasta huolimatta jatkamaan työelämässä työkyvyttömyyden uhasta huolimatta. Onnistuessaan työeläkekuntoutus pienentää työkyvyttömyyden kustannuksia sekä yksilölle, työnantajille että yhteiskunnalle.

Väestön ikääntyessä ja eläkeiän nostamistavoitteen toteuttamisessa on tärkeää löytää vaikuttavat keinot työurien pidentämiseen.

2.4 Työeläke turvaa riittävän toimeentulon

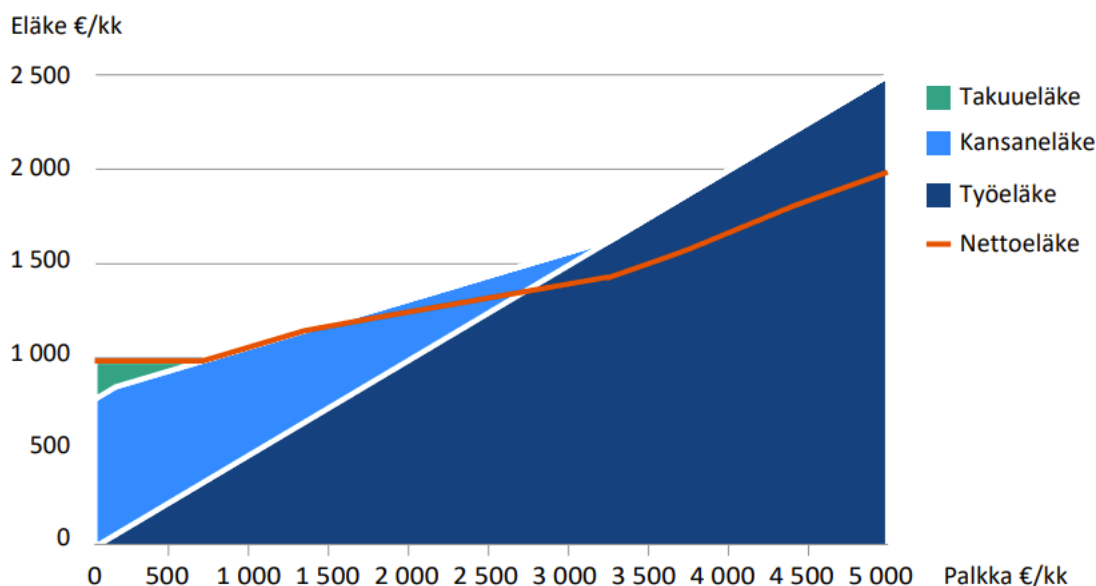
Eläketurvan riittävä taso on keskeinen hyvän eläkejärjestelmän kriteeri. Eläkejärjestelmä on sosiaalisesti kestävä vain, jos se tuottaa riittävän ja oikeudenmukaiseksi koetun turvan. Suomalainen työeläkejärjestelmä tarjoaa kattavan ansiosidonnaisen vakuutus pohjaisen vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläketurvan.

Kaikesta tehdystä työstä eläkettä

Työeläketurva karttuu vakuutusperiaatteen mukaisesti tehdystä työstä. Työeläkejärjestelmässä tulee huolehtia siitä, että työn tekeminen lisää eläkkeen määrää.

Työeläke on osa suomalaista kokonaissosiaaliturvaa, jonka tulee kannustaa työn tekemiseen ja antaa riittävä toimeentulo silloin, kun työhön ei jostain syystä kykene. Kuviossa 6 on kuvattu Kelan ja työeläkejärjestelmän myöntämien eläke-etuuksien kokonaisuutta.

Kokonaiseläke vuonna 2025.

Kuvio 6: Työeläkkeen, kansaneläkkeen ja takuueläkkeen kokonaismäärä työuran aikaisen palkan mukaan laskettuna. Lähde: Eläketurvakeskus 02/2025.

Etuusperusteisuus

Suomen työeläkejärjestelmä on etuusperusteinen. Etuuden taso on määrätty etukäteen ja maksut joustavat tarpeen mukaan. Riskin kantaa työeläkejärjestelmä ja niitä ei siirretä yksittäiselle vakuutetulle. Yksilöiden mahdollisuudet kantaa eläkejärjestelmiin väistämättä kuuluvia riskejä ovat vähäiset. Parempiin tuloksiin päästään kollektiivisella riskien kantamisella ja siten, että järjestelmää kehitetään asteittain.

Eläkekatottomuus

Eläketurva karttuu vakuutusperiaatteen mukaan tehdystä työstä, mitä voi pitää oikeudenmukaisena ja työntekoon kannustavana. Eläkejärjestelmään ei kuulu eläkekattoa, mikä vahvistaa vakuutusperiaatetta ja sitouttaa myös suurituloiset vakuutetut mukaan järjestelmään.

Ostovoiman säilyvyys

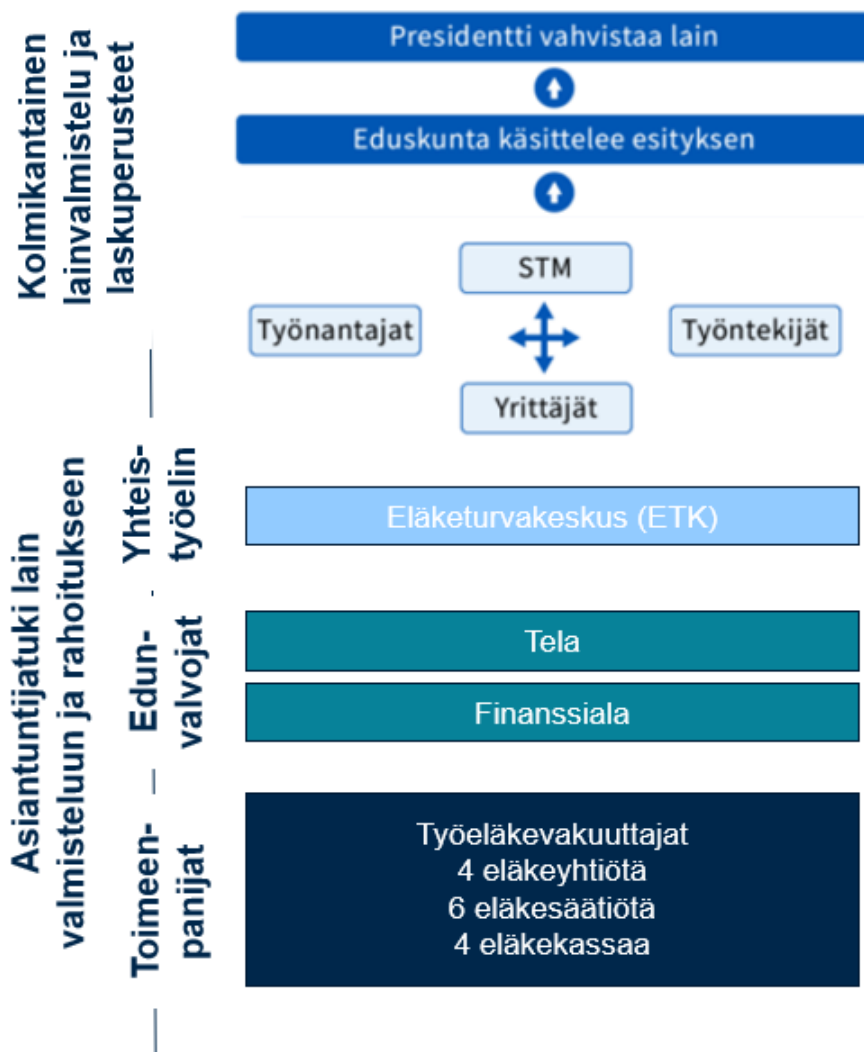
Työntekijöiden ja yrittäjien eläkkeiden ostovoiman on säilyttävä ikääntyessä ja sairastuttaessa. Työeläkejärjestelmän puitteissa ostovoimaan voidaan vaikuttaa indekseillä, kuten palkka- ja eläkeindeksillä, työkyvyttömyyseläkkeisin tehtävillä kertakorotuksilla ja ns. tulevan ajan huomioimisella eläkkeessä.

3. Päätöksenteko ja kannanmuodostus eläkepoliittisissa kysymyksissä

3.1 Kannanmuodostus toimialalla

Työeläkejärjestelmän kehittämistä valmistellaan pääsääntöisesti työmarkkinajärjestöjen välisissä neuvotteluissa. Myös valtio osallistuu neuvotteluihin ja näin niin kutsutussa kolmikantaisessa valmistelutavassa valtio, työntekijät ja työnantajat sekä yrittäjät ovat yhdessä sopimassa eläkelainsäädännön kehittämisestä. Neuvottelutulokset toimivat yleensä lainsäädännön pohjana. Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) valmistelee lainsäädännön, jossa Eläketurvakeskuksella (ETK) ja työeläkevakuuttajilla on asiantuntijarooli. Toimialaan liittyvät lait hyväksytään eduskunnassa. Kuviossa 7 esitetään kannanmuodostusta ja päätöksentekoa toimialalla.

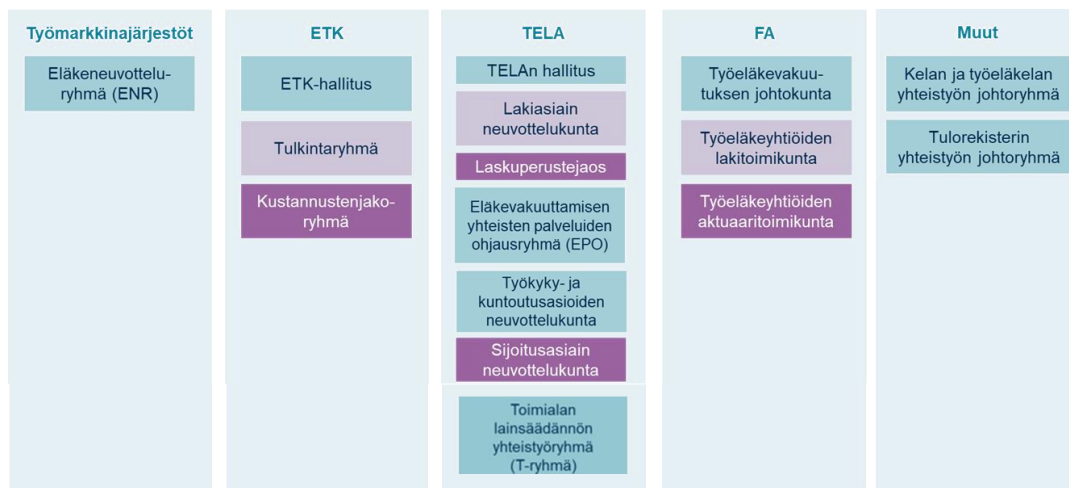
Työmarkkinajärjestöt neuvottelevat myös työeläkejärjestelmän rahoituksesta ja maksutasosta. STM hyväksyy laskuperusteet eläkeyhtiöiden hakemuksesta.

Kuvio 7: Kannanmuodostus ja päätöksenteko toimialalla

Käytännössä alan edunvalvontajärjestöt Työeläkevakuuttajat ry (Tela) ja Finanssiala ry (FA) sekä ETK ja eläkevakuuttajat muodostavat yhteistä näkemystään eri työryhmissä. Kuviossa 8 on esitetty keskeisimmät kannanmuodostamiseen osallistuvat työryhmät.

TELA:lla ja FA:lla on omat kilpailuoikeudelliset periaatteet, jotka määrittelevät toimintatavat järjestöjen kannanmuodostuselimissä kilpailuoikeudellisesti relevanttien seikkojen huomioonottamiseksi.

Kuvio 8: Keskeisimmät kannanmuodostustyöryhmät toimialalla

Eläkeneuvotteluryhmässä (ENR) työmarkkinaosapuolet tekevät esityksiä työeläkejärjestelmän kehittämiseksi.

Eläketurvakeskuksen alaisista ryhmistä tulkintaryhmä ottaa kantaa työeläkelainsäädännön tulkintaongelmiin sekä keskustelee työeläkelainsäädännön kehittämisestä ja muista työeläkelainsäädännön toimeenpanoon liittyvistä yhteisistä asioista. Kustannustenjakoryhmässä valmistellaan ajankohtaisia asioita, jotka liittyvät eläkkeiden kustannusten jakoon.

Telan alaisista ryhmistä lakiasian neuvottelukunta toimii kannanmuodostuksen runkona ja lausuntoryhmänä. Laskuperustejaos valmistelee laissa määritellyssä yhteistyössä työeläkeyhtiöiden yhteisen laskuperustehakemuksen. Työkyky- ja kuntoutusasiain neuvottelukunta osallistuu kannanmuodostukseen työkyky- ja kuntoutusasioissa. Eläkevakuuttamisen yhteisten palveluiden ohjausryhmä (EPO) käsittelee alan yhteisiä it-hankkeita liiketoiminnallisista lähtökohdista ja muita eläkevakuuttamisen toimeenpanoon liittyviä asioita, jotka alan sosiaalivakuutusluonne huomioiden ovat yhteisiä.

FA:n ryhmissä muodostetaan kantaa työeläkevakuuttamista koskevista asioista johtokunnassa, lainsäädäntömuutoksista lakitoimikunnassa ja rahoitusmuutoksista aktuaaritoimikunnassa.

Näiden ryhmien lisäksi toimialalla toimii lukuisia ryhmiä toimeenpanoa varten työstäen tarkempitasoista tulkintaa ja ohjeistusta lainsäädännöstä sekä johtaen ja kehittäen yhteisiä palveluita. Määräaikaisia ad-hoc ryhmiä perustetaan lisäksi tarpeen mukaan yksittäisten asioiden valmisteluun.

3.2 Kannanmuodostus Ilmarisessa

Ilmarisen hallitus hyväksyy Ilmarisen eläkepoliittiset periaatteet, jotka on kuvattu tässä dokumentissa. Nämä toimivat perustana Ilmarisen kannanotoille työeläkejärjestelmän toimeenpanoa kehitettäessä. Hallitukselle raportoidaan eläkepolitiikan ajankohtaisten hankkeiden etenemisestä puolivuositain tai tarpeen mukaan.

Ilmarisen johtoryhmä käsittelee eläkepoliittisen katsauksen neljä kertaa vuodessa. Merkittävimmät kannanotot eläkejärjestelmän toimeenpanon kehittämiseen liittyen tuodaan tarpeen mukaan hyväksyttäväksi johtoryhmään ja raportoidaan hallitukselle.

Ilmarisen sisäistä kannanmuodostusta koordinoi Eläkepolitiikan seurantaryhmä (ELPO), jonka puheenjohtajana toimii vakuutus- ja eläkejohtaja. Ryhmän muita jäseniä ovat vastuullinen vakuutusmatemaatikko, lakiasiainjohtaja, viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja sekä työkykyjohtaja. Ryhmään voi kuulua myös muita asiantuntijoita. ELPO valmistelee eläkepoliittisen katsauksen ja muut eläkejärjestelmän kehittämiseen liittyvät asiat esiteltäväksi Ilmarisen johdolle. ELPO:n tehtävänä on koordinoida eläkejärjestelmän kehittämiseen liittyvää sidosryhmä- ja vaikuttamistyötä. Aktiivisella sidosryhmäyhteistyöllä pyrimme tunnistamaan ennakoivasti sidosryhmien odotuksia ja intressejä eläkejärjestelmän toimeenpanoa kohtaan, lisäämään ymmärrystä sekä tuomaan esiin Ilmarisen ja asiakkaiden kannalta keskeisiä näkökulmia.

Osallistumme aktiivisesti lainsäädäntövalmistelussa oleviin hankkeisiin, jotka koskevat eläkejärjestelmän toimeenpanon kehittämistä. Eläkealaa koskeviin valmistelutyöryhmiin pyritään tilanteen mukaan saamaan edustus edunvalvontajärjestöistä (TELA, FA) tai ETK:sta. Nämä perustavat jäsenyhteisöjensä edustajista koostuvia taustaryhmiä, joissa myös Ilmarinen on mukana. Osallistumme säädösvalmisteluun liittyvien lausuntojen antamiseen edunvalvojien kautta ja tarpeen mukaan annamme lausuntoja myös suoraan. Kannanotoissa tuomme esiin erityisesti toimeenpanon näkökulmaa sekä päätösten tai suunniteltujen muutosten vaikutuksia asiakkaisiin.

Ilmarisen toimintaan vaikuttavia lainsäädäntöhankkeita seurataan laki ja compliance -toiminnossa. Yhtiön johdolle annetaan puolivuositain lainsäädäntökatsaus, jonka laatimisesta vastaa lakiasiainjohtaja.